

A HETVEN ÉVES CHEVALIER

Ma is ellenállhatatlan, a nemzet bálványa, a franciák Maurice Nationalja; amint hetykén fejére csapott zsirardi kalappal, gomblyukában virággal, csokornyak-kendővel megjelenik a televízió képernyőjén, a hangoshíradó vásznán, a nagy lapok oldalain. Chevalier már régóta nemcsak a Casino de Paris, a Foliés Bergére, a Bouffe-Parisien kedvence, a Ménilmontanból, Párizs munkásnegyedéből származó Maurice, a »vörösövezet« kedvence. Maurice Pá-

rizs népéhez tartozik, a világváros arcélehez; mint a bisztró, a kerékpározó, sortruhás lányok száján élő sanszón, a július 14-iki kavargó, népnünpély. Tizenkét éves, mikor először énekel egy Ménilmantant-Caféban, tizenhat éves mikor dzsiggel, sanszónokat ad elő Music-Hallokban. Mistinguette elviszi a színházak utcájába a nagy varieték negyedébe. Mistinguette, és Maurice együtt lép fel a Gaité-Rochechouart színpadán. A századelő Párizs néhány évvel

háború előtt. A közönség: pókhálófinom, feketeharisnyás, tollaskalapú nők, könyökig érő kesztyűvel, unatkozó prousti nagypolgárok gyémántgombos kezével, a keményített plasztikon felett a gomblyukában a becsületrend. 1914. A háború. Maurice a fronton. Fogságba kerül. 1917-ben megszökkik a hadifogoly-táborból, újból Párizsban, már a nagy attrakció. A huszas évek. A párizsi éjszakában lánglonak a transzparens rákvörös, indigókék és tengerzöld fényei: Chevalier! Párizs aszfaltja visszazengi nevét. Picasso rajza Maurice-ról befűdi Párizs házainak ezreit. A homlokba csapott szalma-kalap, ujjai között sétapálcával zsonglőröz. A háttér a munkás párizsi nép, amint tízezres tömegekben résztvesz a Sale Wagram gyűlésein, zsebében az Humanité. Az előtérben félmegzenes nők s szmókingos férfiak száraz Dry pezsgőt olasz vermuttal keverve, hosszú, talpas pohárban üvegpálcikával. Chevalier filmjei (A párizsi fiú, A kis kávéház, Még valami a régiből stb.) Jovet, Barrault és Francoise Rosay mellé emelik. A csúcs a Le silence est d'Or, René Clair rendezte. Olyan rendezők verekednek érte, mint Ernst Lubitsch. Chevalier filmszerepeiben halhatatlanná tette a párizsit. Ahogy kortyolja vörösborát, eszegeti sült halát fatányérból, ahogy szerelmet vall. Ő a párizsi és Ő Párizs.

VAJDA SÁNDOR